

magyarul. A latin szöveg fordítását is ő maga végezte, *Radó Polikárp*, a liturgia nagy tudósának elismerésével.

Amerikai útján ismerkedett meg a néger spirituálék dallamára épülő misével, a *Missa Luba*-val. Felvételeket hozott róla, melyeket tanítványai, a kispapok megdöbbenve, de fokozott érdeklődéssel hallgattak. Őt magát is megihlette az új hang, 1965-ben misét komponált az ifjúság számára: *Missa Juventutis*, vagyis az Ifjúság miséje címmel. Gyermek együtteseinek írta, a gyermekkórusnak és gyermek-zenekarnak.

1965-ben a Milanoi Scala opera pályázatot hirdetett. Elhatározta, hogy egy Kapisztrán operával részt vesz a pályázaton. Művét időben benyújtotta, de a kiírók nem adtak ki díjat. Az alkotómunka felőrölte utolsó erejét. 1966 végén *Kodály Zoltán: Magyar miséjének* ősbemutatóját vezényelte. A bemutató hallgatója volt *Kodály Zoltánné Péczeli Sarolta* is.

Börtönörökségnek tulajdonított betegsége, a *tüdő- és pajzsmirigy rák* egyre jobban elhatalmasodott rajta. 1967. augusztus 29-én halt meg – szeptember 18-án lett volna 52 éves. Megtört teste 1989-ig a Farkasréti temetőben pihent, ezután kerülhetett végső nyughelyére, a budai ferencesek altemplomába.

Halálát megsínylették együttese, csak a Kapisztrán Vegyeskar élte túl a hányattatásokat. Hosszabb-rövidebb ideig más-más vezetője volt. Napjainkban *Lógó Tibor* karnaggyal dolgoznak. Kívánhatunk-e bölcsebbet az alapító karnagy születésének 100. évfordulóján, amit egykor Kodály írt az emlékkönyvbe: *Ad multos annos!*

Balás Endre

Emlékezés Tarcai Zoltánra

Példaképre emlékező hálás Gyülekezet!

Kedves Zenebarátok!

Öt évvel ezelőtt, amikor tudomásunkra jutott a megdöbbentő hír, a nekrológunk így kezdődött: „Vannak életünkben olyan pillanatok, amikor azt mondjuk: nehéz megszólalni... még inkább: pótolhatatlan veszteség ért bennünket...”

Ilyen helyzetben voltunk, akik ismertük, tiszteltük, becsültük, szerettük Tarcai Zoltánt, a Nyíregyházi Főiskola nyugalmazott tanzékvezető tanárát, a karnagyot, a Magyar

Kodály Társaság országos elnökségének tagját és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tagcsoportjának elnökét, a KÓTA volt megyei titkárát,

a minden zenei értékre odafigyelő fáradhatatlan szervezőt, az őszinte, jó szándékú tanácsadót, az igazi barátot.

57 évvel ezelőtt érkezett meg Nyíregyházára. Igazi értékei akkor váltak szélesebb körben ismertté, amikor átvette a *Nyíregyházi Pedagóguskórus* irányítását. Szinte szárnyakat kapott az együttes és példa lett megyénk számos, abban az időszakban alakult kórusa számára. Létrehozta a *karnagyi klub* intézményét, s havi rendszeres foglalkozásokkal szinte felvirágoztatta megyénk ifjúsági és felnőtteket tömörítő kórusmozgalmát. Az ő kezdeményező, irányt mutató és tette serkentő munkája nyomán alakultak megyénkben hagyományos, egy-egy térségre különösen jellegzetes kórustalálkozók.

A Magyar Kodály Társaság megalakulása óta az országos elnökség tagjaként tisztelték a névadó Mester útmutatásait meggyőződéssel követő erőfeszítéseieért. Kezdeményezésére alakult meg – közel 300 fővel – hazánk első, legnagyobb létszámú megyei tagcsoportja, melynek nyugalmába vonulása után is elnöke maradt. Ebben a minőségében a helyi zenei intézményekkel és a történelmi egyházakkal való kitűnő együttműködéssel szerveztek ifjúsági vetélkedőket, kiemelkedő zeneszerzők bemutatkozó vagy emlékhangversenyeit; a Megyei Könyvtár és a TIT támogatásával színes ismeretterjesztő előadásokat.

Áldozatos tevékenységét számos *kitüntetéssel* ismerték el. Ezek közül is kiemelkedik: a Kodály Zoltán Közművelődési és Művészeti Díj, a Bartók Béla Díj, a Nyíregyháza Díszpolgára kitüntető cím és a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje.

Kedves Hallgatóink!

A gyászoló Család, valamint tisztelői számára nyújtson – reményeim szerint megnyugtató – üzenetet, ha csak vázlatosan is felsoroljuk: hogyan sáfárkodnak az utódok a példaértékű Tarcai-örökség folytatása, életben tartása érdekében:

A Főiskola ének-zene tanszékének könyvtára 2012 óta a **Tarcai Zoltán könyvtár** nevet viseli. Egy üveges vitrinében a Család által adományozott ereklyéket, emlékeket helyeztek el: köztük tanári diplomáját, hangvilláját, értékes kéziratait, nyomtatásban megjelent könyveit, kitüntetési okmányait. A *főiskola kórusa* a mai közreműködésével is kifejezi az elhunyt gazdag életútja emlékeinek őrzését, Tamási László karnagy vezetésével.

A Társszékesegyházhoz fűződő szoros kapcsolatát is tükröző *Bárdos Lajos Kórusa* tovább él, teljesíti hivatását. Ezt mai közreműködésükkel is bizonyítják, Gebri József karnagy vezetésével. Hasonló hálával emlékezik a *Vásárosnaményi Liszt Ferenc Vegyeskar* is, melynek hosszú éveken át fáradhatatlan karnagya volt. A megemlékező hangversenyünkön a kórus élén Iványi Tamás állt.

A *Cantemus-kóruscsalád* annak idején Tarcai Zoltán számos kezdeményezésének hűséges és kiváló részvevője volt. A mai emlékezésnek is elmaradhatatlan tiszteletadója, Szabó Dénes és tanítványai vezetésével.

A **Kodály Társaság megyei tagcsoportja** – dr. Joób Árpád ügybuzgó vezetésével, élénk érdeklődéssel kísért ismeretterjesztő előadásokkal, ifjúsági zenei vetélkedőkkel, koszorúzások és nyári kirándulás szervezésével szolgálja tagságát, a jól bevált örökség tiszteletben tartásával.

Így lett Tarcai Zoltán a komolyzene barátainak példaképe. Ezt kívánjuk mai emlékünnepségünkkel is kifejezésre juttatni.

Erdős Jenő

Zengő ének a Mecsek alján

Az Andor Ilona Baráti Társaság (AIBT) Pécsváradon és Pécssett járt, hogy névadójuk emléke előtt tisztelegjen. Április 9.-én 111 éve, hogy a Mecsek lábainál ezer éve meghúzódó **Pécsváradon** a Szent Gellért utcában, kilencedik gyermekként megszületett **Adrigán Ilonaként Andor Ilona** (1904–1977) a Ranolder Intézet majd a Leövey Klára Gimnázium Liszt Ferenc-, Edison- és Cohen díjas, Érdemes- és Kiváló művésze, posztumusz Magyar Örökség díjas karnagya, zenepedagógus, Pécsvárad posztumusz Díszpolgára.

A nevét viselő közösség már 2004-ben a 100. születésnap apropóján a Pécsvárad Várbarát Körrel karöltve emléktáblát helyezett el a kora barokk szülőházon. Ebben az évben a szinte nyári nap sütésben, a hangosan csicsergő madarakkal karöltve a Kodály Nőikar (karnagy B. Horváth Andrea) rögtönzött koncertet adott a megjelentek nagy örömeire a ház belső udvarán – először Kodály Zoltán *Árva vagyok* című műve – melyet „Andor Ilona keze alá” ajánlott a zeneszerző – szólalt meg, majd Bartók Béla *Bolyongás* és *Tavaszi* című művei csendültek fel. Mindannyian meghatódtunk, hisz ezen a kis tornácra tehette meg első lépéseit kislányként karnagyunk, tanárunk ahol álltunk. A külső falon elhelyezett emléktábla megkoszorúzása előtt a Várbarát kör elnöke Gállos Orsolya szólt a megjelentekhez, a kórus itt Bartók Béla *Ne hagyj itt* című művét énekelte, majd *B. Horváth Andrea* emlékezett a kórus nevében. Többek között a következőket mondta: Egy közelmúltban elhunyt kollégám egyszer azt találta mondani, hogy „nyomot kell hagyni magunk után”. Akkor ezen kissé megütköztem, de el is gondolkodtam, hogy ez is életcél lehet? Az biztos, hogy Andor Ilona nem ezzel a mércével élt, de hogy megszámlálhatatlan nyomot hagyott az kétségtelen. Nem elsősorban a számos és etalonnak számító Kodály és Bartók felvételekre gondolok – rádió vagy lemezfelvétel, hanem a mindennapokra, a kóruspróbák, kórusvezetés, a fellépések megannyi valójában elröpült pillanataira – melyekről így már felnőtt fejjel tudjuk, érezzük kitörölhetetlen, zsigeri élményeket kaptunk a komoly, erőt próbáló feladatok megoldása